

האתגרים בטיפול ובמניעת הטרדה מינית – כיצד מתמודדים עם המורכבות?

תקציר הרצאה אירית צ'ודנר

יועצת ארגונית (MA) דניאל בית של ייעוץ ופ"א. בעלת ניסיון עשיר בתחום הניהול העסקי והשיווק הפארמצבטי. מאמנת אישית ועסקית ומנחת קבוצות. מאמנת בריאות מוסמכת ומקדמת נושאים של ידע ומחקר בתחום שימושים קליניים במיומנויות אימון בריאות

נושא ההרצאה מורכבות בטיפול בהטרדות מיניות – אוכלוסיה דוברת רוסית

טיפול במקרים של SH (הטרדה מינית) הינו תחום מאד מאתגר. במקרים אותם אנו מלווים יש צורך בפעולה - לקחת החלטה, להגיש המלצות ולפעול. כל זה במתח הקיים בין שני תהליכים מנוגדים המתקיימים בו זמנית:

1. מצד אחד, מובנות ודיוק הנדרשים בהובלת התהליך, בלוחות זמנים ברורים, תיעוד ושיחות ברור בהן נדרש דיוק ויודוי שכל ההיבטים הרגולטורים נלקחים בחשבון – זהו תהליך לינארי במהותו. 2

2. מצד שני, במציאות התהליך עם מאפיינים חברתיים ופסיכולוגים מורכבים, השונות, האי ודאות, רגשות אנושיים וגורמי הפתעה, בהם יש חוסר מבנה ולינאריות לא תמיד ניתן לצפותם או לשרטט קו ברור בין סיבה לתוצאה.

ובמתח הזה נמצאת הפרקטיקה שאנחנו עושות. ולכן האמירה העיקרית שלי שאין פה טיפים, אין דברים שעובדים תמיד, (גם לא רוב הזמן), אין אחידות ובהירות וזה קשה. הדבר הכי נכון לעשות במקרים כאלה הוא רק היכולת להבין את המורכבות, לשהות בה, ואז לפעול כמו שאומרים אצלנו בחברה בתבונה וברגישות. זה מה שנדרש מאיתנו. וזה המון.

אז ברוח הפתיחה הזאת אני רוצה לדבר על מספר מאפיינים של האוכלוסייה הדוברת רוסית, ש "מתלבשים על" ולא במקום המורכבויות "הגנריות" הקיימות בכל המקרים.

1. **מעמד** - אנו יודעות שמטרידים נוהגים להטריד מישהי שזמינה וקרובה אליהם לעיתים ללא

קשר לרקע, צבע, לבוש, התנהגות וכו'. יחד עם זאת ניתן לאמר כי יש שכיחות גבוהה של הטרדות בקרב דוברות רוסית. ובאמת הסתכלתי על רשימת המקרים שליוויתי גם בשנים האחרונות וגם בארגון בתור ממונה ויותר מ70 אחוז המוטרדות היו דוברות רוסית, ערבית, אתיופיות או עולים או מגזרים אחרים. המעמד (האבסולוטי והנתפס) של דוברות רוסית יכול להיות אחת הסיבות לכן אחד הדברים הבסיסיים המאפיינים את ההטרדה זה שהמוטרדת נתפסת על ידי מטריד כמישהי נחותה ממנו (ולכן אולי מותרת לשליטתו) בין

אם מסיבות סוציו-אקונומיות, תפקיד ומקום בהיררכיה בארגון, שפה, מעמד אזרחי וכו'. מבחינת כל אלה אוכלוסיה רוסית היא "בסיכון" כי הן גם מהגרות, גם לעיתים אפילו לא אזרחיות, הרבה פעמים במקומות נחותים בהיררכיה הארגונית – עובדות קבלן, מנקות, רמה סוציו אקונומית וכו' לכן אני ממליצה להתבונן היטב איפה בארגון שלכם יכולים להיות מקומות מועדים לפורענות – מחלקות בהן מועסקות עובדות קבלן, תפקידים של פועלות ייצור, וכו' ולהיות קשובים לאווירה ולסביבה הזאת יותר מאשר במקומות אחרים.

2. **קבוצה מונוליטית** – ריבוי העליה גרם לכל שיש צפיפות של קהל רוסי גם במקומות עבודה. כמו שיש שכונות שהן לגמרי של דוברי רוסית המהוות קבוצות מונוליטיות מבחינת ישראלים, כך גם במקומות עבודה קבוצה של עובדות רוסיות היא קבוצה מונוליטית עבור מעבידים, משאבי אנוש או מנהלים. **לא תמיד מכירים אותם בשמות** אפילו לא מבדילים מי היא סבטלנה, אירנה, אנסטסיה, יוליה וגם **לא תמיד יודעים לחבר שמות לפנים כמו שידעים עם עובדים ישראלים**. ברגע שאדם נראה לא כאדם אלא כקבוצה ואין לו שם, נעלמת הרגישות אל האדם הבודד והעובדה עלולה להקל על המטריד הפוטנציאלי בתוך היחידה. לכן ההמלצה שלי היא **לוודא שמנהלים של קבוצות העלולות להיות קבוצות מונוליטיות, מודעים לחשיבות להכיר כל עובדת, לדעת את שמה, אפילו בעובדות זמניות כמה שאפשר**. גם עבור מנהלי משאבי אנוש זה חשוב מאד מאד כי גישה כזאת תחלחל לתוך תרבות ארגונית בחברה או ביחידה, והכרות ברמה של האדם הבודד תמנע SH

3. **פערי שפה – חשוב מאד בטיפול במקרה ההטרדה להבין את מה בדיוק אומרת המתלוננת**. או על ידי זה שמי שמתשאלת **אולי יודעת רוסית, או אולי לשכור שרותים חיצוניים של יועצים שמבינים את השפה**, או להקדיש מספיק זמן ולקיים ראיון ארוך שיתן אפשרות להבין ממש ברמה של מילים מה המתלוננת אומרת ולהשאיר כמה שפחות מקום לפרשנויות שלנו. **למילים יש חשיבות!** אם המתלוננת מספרת איך היא הבינה את הדברים לשאול – מה בדיוק הוא אמר? באיזה מילים השתמש? לפעמים זה יכול לשפוך אור על מקרה

4. **"קולטורה"** - פערי תרבות – כשתרבות אירופאית (לא אצל כל דוברי רוסית, הם לא קבוצה מונוליטית ©) פוגשת את המזרח התיכון קורית מורכבות נוספת, או שיכולה להיות אי הבנה, למשל **הנילון העיר הערה, ומבחינתו הוא רק סחבק אך מבחינת דוברת רוסית זו חציית גבול**. יש לברר היטב את המקום הזה. יכולים אפילו להיות מקרים של גבר נוגע "ומסדר" את איבר מינו, כמו שלפעמים אנו רואות את הגברים עושים את זה, אך עבור דוברת הרוסית זה יכול להתפס אחרת – כמשהו לא מכובד כלפיה, עם כוונה מינית

5. **חוסר נוחות** בשאלת שאלות על מיניות שמהו שמאפיין מאד את השיחות עם מתלוננות. נושא המין לא היה מדובר וקיים כלל בשיח הסובייטי ונשים מדור ה-X ודור

הבייביבומרס, לכן ראיון איתן עלול להיות מאתגר יותר. יש להשקיע זמן בלדת להן להרגיש בנוח, להכיר בכך שאתן יודעות ורואות שלא נוח להן לדבר על זה אבל השאלות חשובות וכו'

6. **רוסיות זונות – פירוקה של ברית המועצות ומדינות מזרח אירופה גרמה למיגרציה של נשים רוסיות למערב בחיפוש אחר העבודה. חלקן מהנשים הועסקו ומועסקות בתעשיית הזנות.** עובדה זו היא אחד הדברים שתורמים לתפיסה שבאה לידי ביטוי בכינוי הידוע בישראליות – **רוסיות זונות. להיות מאד רגישים לאמירות האלה,** הן גם עלולות ליצור מקום פורה ל-SH. תופעה זאת ידוע בספרות כ "prostitution stigma" וזה בהחלט משהו להיות מודע לו ועם יד על הדופק עליו בהקשר של מניעה ובהקשר של טיפול זה יכול לעזור להבין את תפיסות של נילון או תפיסות הקבוצות